

Hon vågar att komma nära med hjälp av kameran. Nu möter du henne en gång i månaden i NWT:s Helg. Filmaren Sara Broos hittar inspiration i Berlin men hjärtat och livet finns i Fryksdalen.

Låt aldrig hoppet försvinna

Under december spreds ett klipp i sociala medier där människor ute på gatorna i USA sa "Fuck you 2016" och radade upp allt elände som hänt under året. Alltifrån en kille som blivit dumpad av sitt livs kärlek, till Donald Trump som nästa president, till terrorattacker, kriget i Syrien, de tusentals människor på flykt som mist sitt liv på Medelhavet, Brexit, sorgen över Leonard Cohen, David Bowie, Prince.

Som svar på förväntningar inför 2017 befarade många det värsta och uttryckte hopplöshet.

19 december drabbas Berlin av ett terroråd. En ung man som hjärntvättats av IS kapar en lastbil och dödar tolv människor på en julmarknad. 50 skadade. Bara några dagar tidigare hade jag besökt den julmarknaden vid Breitscheidplatz.

Våldet kan drabba vem som helst. En skolklass från Haltern am See åkte till Spanien på språkresa men kom aldrig hem igen. Den unga tyska piloten låste in sig i cockpit och styrde planet rakt in i klippväggarna i de franska Alperna. Han tog med sig 150 människor i döden, bland dem två spädbarn. 2011 åkte norska ungdomar från socialdemokratiska ungdomsförbundet på sommarläger på idylliska Utöya. 69 av dem miste livet i en massaker utförd av högerextremisten Anders Behring Breivik utklädd till polis. Det värsta attentatet i Norge sedan andra världskriget.

Det är oftast katastroferna vi minns bäst och det är lätt att dra snabba slutsatser och generalisera utifrån enstaka händelser. Men Breivik eller Hagamannen representerar inte alla vita män. IS är inte islam. Muslimer är inte lika med terrorister. Det är lättare att generalisera kring det vi inte vet lika mycket om, det som är långt bort. De andra.

När en fruktansvärd handling begås av en vit man, till exempel Breivik, kallas inte dådet ett terroråd utan det spekuleras i om han är psykiskt sjuk. Journalister gör research om förhållanden under hans uppväxt och försöker hitta orsaker. När det gäller muslimska terrorister bryr sig inte västerländska journalister om att gräva i deras barndomstrauman och psykiska tillstånd. Det finns ljus och mörker överallt, över nationsgränser, etnicitet och religioner.

Jag bläddrar i boken Who speaks for islam - What a billion muslims really think av John L. Esposito som är baserad på över 50 000 intervjuer med muslimer i 35 länder. Några av slutsatserna i boken: Muslimer fördömer attacker på civila. En stor majoritet av muslimer skulle vilja se yttrandefrihet, om det var upp till dem att skriva om konstitutioner, och att religiösa ledare inte skulle ha inflytande över dessa lagar. På frågan om vad de drömmer om i framtiden är svaret bra jobb och säkerhet, inte konflikter och våld.

Tankesmedjan New America Foundation (NAF) publicerade i år en rapport som visar att vita terrorister har begått 18 terrorattacker och jihadister nio mellan 2004 och 2015. Efter 2001, det vill säga under 15 år, har totalt 45 människor dödats i USA till följd av islamistisk terrorism. Mellan juni 2009 och april 2013 begicks inte en enda islamistisk terrorattack i USA, men åtta attacker av högerextremister.

Något som orsakar fler dödsfall än terrorister i USA är småbarn med vapen. Jag läser en artikel från Washington Post från maj 2016 att 265 personer sköts av misstag av barn under förra året. 83 av dem dog av sina skador. I vissa fall var barnen inte mer än två år gamla. I 30 stater i USA kan ett litet barn lagligt äga ett vapen.

Donald Trump vill förbjuda muslimer att komma in i landet som ett sätt att stoppa terrorismen. Men merparten av alla på flykt har flytt från just krig och terror. Det IS vill är att skapa motsättningar, splittring och utanförskap och öka hatet mot muslimer så de kan rekrytera

FOTO: SARA BROOS

fler anhängare. IS-ledaren Abu Omar Khorasani säger till Reuters Nyhetsbyrå att USA grävt sin egen grav genom att välja Trump till president. "This guy is a complete maniac. His utter hate towards Muslims will make our job much easier because we can recruit thousands." Det bästa motmedlet är att istället närma oss varandra och inte låta rädslan och en svartvit bild ta över. Angela Merkel höll ett tal efter attacken i Berlin: Vi måste fortsätta leva våra liv så som vi vill, i frihet, tillsammans och i öppenhet.

2016 var ett fruktansvärt år på många sätt. Vi lever i en ond tid. Världen håller på att rasa samman. Det svenska samhället är i upplösning. Är det verkligen så illa? Och vem sa det? Jimmie Åkesson? Donald Trump? Marine Le Pen? Populisterna som vill hitta syndabockar och spela på vår rädsla för att vinna röster. 2016 var också ett fantastiskt år då världen på många sätt blivit bättre. Den extrema fattigdomen i världen minskade från 37 till 9,6 procent. Och godheten har ännu inte blivit så ovanlig att den får nyhetsvärde. Tvärtom. Det är ondskan och de ondskefulla handlingarna som är undantag och som blir en nyhet. För varje ond handling begås det så oändligt många fler goda handlingar i världen, varje sekund. Och överallt finns de som arbetar i det tysta, som inte hörs eller syns och som inte heller behöver bekräftelse.

Som replik på att Trump vann valet i USA svarade Michelle Obama i en intervju med Oprah Winfrey: "Now we're feeling what not having hope feels like. Hope is necessary." Mina föräldrar säger att den största skillnaden nu mot när de var unga var att det då, på

60-talet fanns en framtidstro. Förhoppningar om att allt bara skulle bli bättre, en ljus framtid. Det är lätt att ge upp hoppet och i nyheterna och flöden i sociala medier överväger det mörka. Om vi hela tiden fokuserar på bristerna, på det negativa, både hos andra, oss själva och världen, så börjar vi till slut se allt i svart.

Vad vet vi egentligen om hur saker och ting hänger ihop? Vad vet vi om varandra?

Vart riktar vi vår blick? Vilken information tar vi del av och från vilka källor? Löpsedlarnas förkärlek för sensationer och katastrofer? Främlingsfientliga sajter på nätet, Flashback? Avpixlat? Instängda i världar där hatet flödar. Föräldrar som lär sina barn att allt är flyktingarnas fel, och överför sitt eget hat. Och barnen blir lika hjärntvättade av åsikter som de radikaliserade unga männen och kvinnorna som desperat söker något att tro på och ansluter sig till IS.

Julen är över, men mellandagsrean drog igång redan på juldagen. Och ännu spelas julsånger på det stora köpcentrat. Tänd ett ljus och låt det brinna, låt aldrig hoppet försvinna. Utanför entrén sitter en kvinna med utsträckta händer. Ingen ser henne.

Nu väntar ett nytt år. Min förhoppning är att det ska bli ett ljusare år med mindre hat, mer reflektion och fördjupning. Ett år av uppvaknande och hoppfullhet om en ljusare framtid. Ett år då fler engagerar sig och agerar. För det värsta som kan hända är om vi förlorar hoppet och låter likgiltigheten och ondskan segra.

Sara Broos
sara.broos@nwt.se

